

Medvedia

Na Poľane odchytili veľkého medveďa a označili ho zariadením na sledovanie pohybu na diaľku. Okolo uspatého dravca sa medzi chlapmi pohybovala šarmantná tridsaťdvaročná blondínka, zooložička Michaela Skuban, ktorá sa venuje štúdiu veľkých šeliem. Kedže v jej vlasti – v Nemecku – ani jeden medveď nežije, našla príležitosť na Slovensku. Vo Zvolene napísala knižku o medveďoch hnedých, ktorá čoskoro vyjde v Nemecku.

Je to v poradi už tretí medveď na Poľane, ktorého budeme telemetricky monitorovať. Získame informácie o jeho pohybe a poznatky, ktoré nám chýbajú," hovorí bioložička. Od detstva snívala o tom, že raz bude pracovať s vlkami. Počas štúdia na gymnáziu si privyrábala ako veterinárna asistentka, pomáhala pri operáciách a pri náprave správania problémových psov. Ako sedemnásťročná chcela prerušiť štúdium a pomáhať pri záchrane tuleňích mláďat, ktoré masovo zabíjajú železnými palicami pre kožušinu. Rodičia boli proti. Po maturite začala študovať biológiu na Technickej univerzite v Mníchove.

■ Podľa vzhľadu by ste mohli študovať herectvo. Vo Zvolene vás poznajú ako členku Divadelného ochotníckeho súboru Ľuda Zelien-

ku, kde hráte v úsmevnej humoreske *Páračky*...

Od štúdia biológie ma dočasne odradil môj vysokoškolský profesor zoológie. Vysmieval sa z môjho záujmu o výskum veľkých šeliem. Tvrdil, že ak nebudem pracovať v laboratóriu, skončím ako nezamestnaná. Vždy som sa zaujímala o hudbu, hrávala som na klavíri, husliach, flaute a tancovala moderný balet, tak som začala študovať herectvo.

■ Ukázalo sa, že záujem o šelmy bol silnejší ako láska k divadlu.

Po čase som sa vrátila k štúdiu biológie na Univerzite Ludwiga Maximiliána v Mníchove. Popri štúdiu som pracovala v zariadení pre záchranu osirelých psov a mačiek a mesiac v dedine Demirtaş v Turecku. Zaujímali ma vlky. Absolvovala som kurz etológie u známeho biológa Erika Zimena. V Bavorskom lese mal veľkú terénnu stanicu s dvomi svorkami vlkov. Polročnú diplomovú prax som robila z biológie voľne žijúcich vlkov v Poľsku. Monitorovali sme dva jedince z rôznych svoriek označené vysielacami. Raz ráno som asi na dvadsať metrov zahliadla našu označenú vĺčicu. Bola to odmena za prebdené noci v teréne, lebo vidieť vlka v prírode je zriedkavé. Inokedy sme našli čerstvo opustený vĺčí broň. Bola som najmenšia, nuž som tam vlezla. Dostala som sa do predsieni, ale za ňou pokračovala chodba kolmo a hlboko smerom dole, čo ma prekvapilo a prískum som ukončila.

žena

■ Aký bol váš prvý kontakt s medvedom?

Po ukončení štúdia som bola päť týždňov vo Švajčiarsku ako pastierka oviec. Mali tam chovnú stanicu strážnych psov, ktoré sa používajú na ochranu oviec proti šelmám. Vtedy boli vo Švajčiarsku tri vlky a jeden medveď. Jednu noc napadol naše ovce. Môj šéf v nočnej košeli otvoril dvere koliby, kde sme spali s asi piatimi borderskými kóliami. Mladé psy, ktoré boli v noci vonku pri ovciach, sa medveďa báli, ale dve odvážne kólie ho odohňali. Psy boli dlho preč a mysleli sme si, že ich medveď zabil, ale nakoniec sa vrátili.

■ Čo vás láka na dravej zveri?

Jej spôsob života aj to, že také veľké zvieratá ešte žijú vo voľnej prírode. V roku 2006 sa mi naskytla príležitosť pracovať na Slovensku na projekte Frankfurtskej zoolologickej spoločnosti, ktorý bol zameraný na zmiernenie vplyvov cestnej dopravy na zver. Páčilo sa mi tu. Pripravila som nový projekt o medvedoch na Slovensku. Vďaka podpore od nadácie Andrey von Braun Stiftung som za dva roky napísala knihu o spolunažívaní človeka a medveďa. Spracovala som biológiu, škody na majetku ľudí, útoky na ľudí, literatúru, etnografiu i históriu lovu.

■ V Nemecku sú hornaté oblasti podobné slovenským, ale bez medvedov. Prečo?

Medvede v Nemecku vyhynuli v 19. storočí a teraz tam už nemajú vhodné prostredie. V Alpách je príliš veľa ľudí na to, aby tam medvede mohli bezproblémovo žiť.

■ Ako sa vám pracuje na Slovensku?

Za materiál na knižku vďaka mnohým lesníkom, poľovníkom, ochrancom prírody, Národnému lesníckemu centru vo Zvolene a Zoolologickej záhrade Bojnice. Najlepšie sa mi spolupracuje s Ing. Slavomírom Findom z lesníckeho výskumného ústavu, kto-

rý sa dlhodobo zaoberá veľkými šelmami. Spolu robíme na projekte pre Frankfurtskú zoológickú spoločnosť, kde identifikujeme migračné koridory zveri cez diaľnice.

■ Ohrozil vás niekedy medveď?

Doteraz nie. Väčšiu obavu mám z niektorých bezohľadných slovenských vodičov.

■ Kedy je medveď najnebezpečnejší?

Keď je poranený, vydráždený pri naháňaní diviakov, vyrušený pri konzumácii mäsitej potravy. Nebezpečné sú aj medvedice s mladými a synantropné jedince žijúce blízko obydľí ľudí, ktoré sa neboja človeka.

■ Existuje prevencia, ktorou by sa mohlo útoku medveďa predísť?

Ľudia sa zväčša nevedia správať v prostredí, kde žijú medvede. Najlepšou prevenciou je urobiť všetko pre to, aby sme sa s medvedom nestretli. Pri pobyte v lese by človek mal dať o sebe vedieť, rozprávať sa, pospevovať si, písať. Mal by sa vyhýbať neprehľadným lesným porastom, kde medvede zvyknú odpočívať. Riskantné je túlanie sa po lese pri zbere lesných plodín a na jar, keď medvedice s mladými vychádzajú z brlohov.

■ Zdá sa, že likvidácii nebezpečných jedincov bráni nedôsledná administratíva.

Nie všetky problémy medvedej populácie súvisia s jej početnosťou. Jeden synantropný medveď narobí veľa starostí, ale normálne jedince spolunaží-

Medvede, ktoré sa neboja ľudí, treba včas odstrániť, lebo poškodzujú reputáciu celej populácie.

Zooložička Michaela Skuban napísala na Slovensku knihu o medvedoch, v jej rodnom Nemecku totiž už žiadne nezijú

Ľudia sa zväčša nevedia správať v prostredí, kde žijú medvede. Najlepšou prevenciou je urobiť všetko pre to, aby sme sa s medvedom nestretli. Pri pobyte v lese by človek mal dať o sebe vedieť, rozprávať sa, pospevovať si, písať.

vajú s ľuďmi bez väčších problémov. Výskum medveďa na Slovensku je v začiatkoch, mal by byť rozsiahlejší. Väčšina európskych štátov má dobre prepracované akčné plány na ochranu a obhospodarovanie medveďa. Majú ich aj štáty, kde je málo medvedov alebo žiadne, akurát očakávajú ich možný návrat. Tento dokument slúži na zosúladenie požiadaviek poľovníkov, ochranárov, výskumníkov i farmárov a včelárov, ktorým medvede spôsobujú škody. Na Slovensku podobný plán neexistuje.

■ Čo by sa podľa neho malo robiť s medvedmi žijúcimi blízko ľudských obydľí?

Tie treba včas odstrániť, lebo poškodzujú reputáciu celej populácie. Ich premiestnenie do zoolologickej záhrady je nevhodné, lebo žili vo voľnej prírode. Ich likvidáciu by mal zabezpečiť špeciálne vyškolený profesionál, ktorý má na odlov takého jedinca dostatok času, vedomostí a skúseností.

PETER VALO

Foto: Slavomír Findo

Máte pohybové problémy?

Liečebno - rehabilitačné pobyty Dudince

HOTEL Prameň ponúka týždenné pobyty (8 dní/7 prenocovaní)

už za 29 € (873,70 Sk) os/deň, 203 € (6 115,60 Sk) os/týždeň

V cene: lekárska prehliadka, 10 procedúr, polpenzia, ubytovanie, uvítací prípitok, živá hudba, grilovací večer, každý deň zdarma zákusok ku káve

ZZAVA pri dlhších pobytotoch!

Extra ponuka: Rekreačný pobyt (so - so) len za 25 EUR os/deň (753,15 Sk), 175 EUR os/7 prenocovaní (5272 Sk) - ubytovanie, polpenzia.

Čaká Vás: príjemné prostredie, rodinná atmosféra, kvalifikovaní zdravotníci pod vedením vynikajúcej lekárky.

V BLÍZKOSTI HOTELA NOVÉ TERMÁLNE KÚPALISKO

Blížšie informácie:

Tel.: 045-5244100, 0915 532 513
Fax: 045-524 4185, www.dudincepramen.sk
info.pramen@gmail.com
Ponuka pre Piesťany: www.tematin.sk
tematin@tematin.sk